І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArclay 7-4125

РІК LXV. Ч. 225. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 21-го ЛИСТОПАДА 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 21, 1958 No. 225. VOL. LXV.

ПЕНТАГОН ПОЧИНАЄ НОВУ РЕДУКЦІЮ ЗБРОЙНИХ СИЛ ЗДА

Вашингтон. — Департамент оборони доручив командуванням усіх збройних сил ЗДА здійснити редукцію їх людського стану заплянованy вже давніше і відкладену в липні ц. р. у зв'язку із середньосхідньою кризою. Згідно із пляном, що його апробував през. Айзенгавер ще в січні ц. р., збройні сили ЗДА мають бути зменшені на 70,000 людей до щонайбільше 2,525,000. Заплянована редукція має бути переведена найдалі до 30 червня 1959 року, значить до кінця бюджетового року. Водночас із цим департамент оборони доручив зменшити, уже від січня 1959 р. місячний контингент покликуваних до війська з 11,000 до 9,000. Є деякі дані на те, що в січні ц. р. президент Айзенгавер, подаючи під розгляд Конгресу проєкт бюджету на 1959/60 фіскальний рік, виступить із пропозицією дальшої редукції збройних сил. Вирішив здійснити заплянованy редукцію уряд президента Айзенгавера, не зважаючи на скарги командувань окремих збройних сил, ані теж на спротив Конгресу, який намагався вдержати стан армії в кількості 900,000 вояків і морської піхоти у 200,000 вояків, ухвалюючи у бюджеті більше грошей, як цього вимагав президент Айзенгавер. На 31 жовтня ц. р. армія нараховувала 901.793 вояків, фльота мала 641,328 моряків, летунські збройні сили — 863,800 летунів і корпус морської піхоти — 189,361 вояків. В цілому людський стан усіх збройних сил ЗДА виносив 2,596,282 вояків. Тепер, згідно з дорученням секретаря оборони, армія мусить зменшити на протязі семи місяців свій стан на 31, 793 вояки, фльота на 11,328, летунство на 13,361, і морська піхота на 14,361. В цілому збройні сили ЗДА будуть зредуковані на 71,292 до 2,524,990 вояків. В політичних колах сподіваються, що новий Конгрес, який збереться в січні 1959, почне боротьбу за збільшення збройних сил ЗДА і поставиться рішуче проти будь-яких дальших редукцій в цій ділянці. Командування армії, заявляючи готовість виконати дане їй секретарем армії доручення, обстоює все ж таки конечність збільшення стану армії до 1,000,000 вояків. Таку ж конечність обстоює і командування фльоти, стверджуючи, що теперішній стан морських збройних сил не вистачає навіть на те, щоб вдержати на відповідному рівні склад корабельних залог.

ЗДА й Совєти — рівні в розвитку керованих ракет

Париж. — З'єдинені Держави і Совєтський Союз стоять на однаковому ступні розвитку ракетної зброї — заявив на пресовій конференції у Парижі командант ракетних з'єднань, ген. Джан Б. Медаріс, який звітував про цю справу на з'їзді парляментаристів з 15-ох країн Північно-атлантійського пакту (НАТО). Він ствердив, що „нема нічого такого, що знають Совєти, чого ми не знали б". Однак він відмовився входити в деталі, запевнивши, що немає глузду порівнювати всі окремі керовані ракети, існуючі в СССР та в ЗДА. Ген. Медаріс заперечив, наче б уже тепер була оборонна зброя проти керованих ракет, але запевнив, що „добрий розвиток" позначують досліди над винаходом „протиракетних ракет".

Бирнс проєктує контролю цін і рухому податкову скалю

Вашингтон. — Колишній голова економічних дорадників президента Айзенгавера професор економіки в Колумбійському університеті д-р Артур Бирнс промовляв на зборах Об'єднаної Ради Економічного Виховання і домагався, щоб Конґрес зробив щось для того, щоб втримати стабільні ціни на консумпційні товари. Д-р Бирнс пропонував також для стабільности прибутків державної скарбниці встановити таку податкову систему, щоб висота податків залежна була від економічної знижки чи звишки. Така рухома податкова скаля дозволяла б на те, щоб податки можна було автоматично збільшувати чи зменшувати, залежно від стану економіки, яка йде вгору або обнижується згідно з так званим економічними циклами. Бирнс твердить, що рецесія 1957-1958 років навчила нас того, що господарська знижка не йде впарі зі знижкою цін, тому треба поробити окремі заходи в тому напрямку, щоб припинити інфляцію доляра. Найкращим засобом до цього була б ухвала Конґресу, яка дозволяла б реґулювати ціни, не допускати до зросту дорожнечі і обезцінювання валюти.

АПОСТОЛЬСЬКИЙ ДЕЛЕҐАТ КАРДИНАЛ ЧІКОНІЯНІ ВИЇДЕ ІЗ ЗДА

Шикаґо. — Апостольський делеґат Амлето Чіконіяні наіменований Папою Іваном XXIII на кардинала, заявив, що він тішиться цією номінацією, але одночасно і жалує, що в зв'язку з цим мусітиме виїхати із ЗДА, де він перебуває від 1933 року. „Я не можу залишитися на своєму теперішньому становищі, казав кардинал Чіконіяні, і мені сумно, що мушу виїхати". Кардинал був у Шикаґо на інтронізації Архиєпископа Альберта Маєра, який обнимає становище померлого Архиєпископа - кардинала Стріча.

В АМЕРИЦІ

● **До 20-річної касирки в банку в Елизабет, Н. Дж.,** підійшов бандит і зажадав від неї 4,000 долярів, заявляючи, що це — „напад" (голдап). Касирка, передаючи йому гроші, одночасно натиснула алярмовий ґудзик. Коли бандит виходив із банку, на нього вже чекали два поліцисти. На поліції встановлено, що це — 33-річній Луїс Дж. Церутта, який живе в Джерзі Ситі.

● **Суд в Бруклині** ухвалив віддати до поправної школи у Варвіку 15-річного хлопця (прізвища його не подано), який важко побив свого вчителя за те, що той його напоумляв за невідповідну поведінку в клясі. Учитель мусів іти до шпиталю. Цього учня бруклинський суд для нелітніх злочинців вже три рази судив за різні злочини.

● **У Монтреалі,** Канада, 26-річні ювілери-близнюки Веґем і Дайрен Бармакіяни одружилися з 23-річними близнючками Сильвією та Ліліяною Татірджіян. Після одруження вони поїхали в шлюбну подорож на Флориду. Молодята житимуть у двофамілійному домі на передмісті Бостону, Массачусетс.

● **Бостонський суд** розглядає скаргу 78-річної Ровз Бравн проти 98-річного Джана Пітерса, який важко побив її палицею.

● **У шпиталі Белвю** в Ню Йорку стверджено, що 42-річна негритянка Айзола Вер Киррі, яка поранила ножем муринського проповідника д-ра Мартина Лютера Кінґа, є божевільною, і її треба відіслати до психіятричного шпиталю.

ПРЕЗИДЕНТ КОНФЕРУЄ З ПРОВІДНИКАМИ КОНҐРЕСУ

Президент Айзенгавер з провідником республіканців у Палаті Репрезентантів Джозефом Мартином, юн., після конференції, відбутої в Білому Домі минулої середи, 19 листопада.

Джансон обстоює обережну фінансову політику

Вашингтон. — Провідник демократичної більшости в Сенаті сенатор Линдон Б. Джансон заявив на пресовій конференції, що демократичний 86-ий Конґрес вестиме обережну фінансову політику. Джансон сказав, що новий Конґрес буде „обережно поступовою ерою у Вашинґтоні". Вибори з 4-го листопада закінчили ту непевність, яка була в політиці цієї країни, і тепер почнеться доба „довір'я" і стабільности. Велика демократична більшість в Конґресі схоче бути „відповідальною, поступовою, але без радикалізму, розважливою і консервативною, але без назадницьких крайностей", допускаючи можливу елястичність в діянні. Того самого дня відвідав Президента провідник республіканської меншости в Палаті Репрезентантів, конґресмен Джозеф В. Мартин, який заявив журналістам, що президент Айзенгавер поставить „вето" проти кожного законопроєкту, який на його думку непотрібно збільшуватиме федеральні видатки. Конґресмен Мартин казав, що Президент все ще турбується тим, щоб нововибраний Конґрес із демократичною більшістю не пособляв інфляції збільшенням державних видатків. На думку Мартина Айзенгавер ще не заспокоївся запевненням сенатора Джансона, що демократи вестимуть „розумну" фінансову політику. — З урядових кол недавно повідомили, що Президент стаpатиметься предложити на 1960 рік такий бюджет, в якому не було б взагалі дефіциту, або щоб дефіцит був якнайменший. Секретар скарбу Роберт Б. Андерсон недавно заявив, що уряд ще не є рішений, чи просити демократичну більшість в Конґресі про збільшення прибуткових податків на те, щоб не спричиняти завеликого недобору в бюджеті в фінансовому році, що починається 1-го липня 1959-го року. Податкові фахівці гадають, що президент Айзенгавер не схоче збільшувати податки, поки не буде відомо, які прибутки дали державній скарбниці прибуткові податки, вплачувані за теперішнім законом.

Шеф армійського дослідного відділу домагається хемічної зброї

Ст. Луїс, Міссурі. — Шеф армійського досліду генерал поручник Артур Дж. Трудо заявив в окремому інтерв'ю після промови на зборах Товариства Оборонного Транспорту, що збройні сили ЗДА повинні мати не тільки атомову й нуклеарну зброю, але також і хемічну зброю. Він твердить, що совєтські війська в Східній Німеччині мають досить хемічної зброї, а ми „маємо дуже обмежені хемічні можливості, бо ми не дуже долюблюємо хемічний спосіб ведення війни". Генерал Трудо гадає, що якби совєтські війська ввійшли до Західньої Европи, то вони воліли б користуватися хемічною а не атомовою зброєю, бо не хотіли б допустити до знищення фабрик. — Ген. Трудо каже, що тут найбільшою перешкодою є те, що американський нарід відчуває апатію до хемічної зброї. Американські збройні сили можна буде на випадок війни негайно вислати в ту частину світу, де ворог почне свою аґресію.

Передбачають ріст світової торгівлі

Ню Йорк. — Головний комісар економічних справ у індійському уряді кузен індійського прем'єра Б. К. Неру промовляв на конвенції Крайового Товариства Закордонної Торгівлі і передбачав, що незабаром буде збільшення в закордонній торгівлі, бо приплив капіталів до недорозвинених країн відкриє нові ринки збуту, який творитимуть принаймні 1,200,000,000 нових консументів. Головна вимога для оживлення і збільшення торгівлі, казав Неру — це знайдення капіталів, яких немає в тих державах. Вони не можуть самі продукувати, але число їх населення є дуже поважне, бо виносить коло 1,200,000,000. „Ті держави творять величезний ринок збуту для товарів із ЗДА та країн Західньої Европи", казав Неру. Коли це не станеться, то промислові країни вільного світу мають обмежені можливості розвитку. Президент Міжнародної Електричної Компанії Вестінґгавз Вільям Е. Нокс заявив, що ЗДА зможуть в збільшеній кількості продавати закордон атомові електрівні і причинятися до економічного піднесення держав вільного світу. —

СОЮЗІВКА МАЄ СВІЙ МИСЛИВСЬКИЙ СЕЗОН

Союзівка, Керґонксон. — Ця оселя УНСоюзу в лісистих Кетскильських горах має також і свій мисливський сезон, а у великому її холодільнику можна побачити тепер два перші мисливські трофеї — два олені, що їх вполювали брати Починки. Адміністрація Союзівки пригадує, що ця оселя постійно, зокрема впродовж кінців тижня відкрита для гостей та що в кожному сезоні вона має свої особливості і незрівняні можливості відпочинку і розваги. Багато гостей заповіло свій приїзд на довший кінець тижня, зв'язаний з Днем Подяки.

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНСОЮЗУ ВІДБУВ ЧЕРГОВІ НАРАДИ

Союзівка, Керґонксон. — Нова англомовна публікація для шкільної дітвори та інші видавничі проблеми, дитячий табор і курси українознавства на Союзівці, як і сама Союзівка та цілий ряд інших актуальних справ і проблем були предметом чергових нарад Головного Екзекутивного Комітету Українського Народного Союзу, що відбулись на цій оселі впродовж цілого дня минулої середи, 19-го листопада. В нарадах, якими проводив гол. предсідник Дмитро Галичин, взяли участь, крім нього, всі інші члени Екзекутиви: заступники гол. предсідника Йосип Лисогір і п-ні Анна Герман, гол. секретар д-р Ярослав Падох і гол. касир Роман Слободян, як також редактор „Свободи" А. Драган. В результаті нарад рішено, між іншим, видати більшим тиражем для шкільної дітвори англомовні і багато ілюстровані „Образки з Історії України". Редакційною підготовою цієї книжечки, що мала б вийти в люксусовому виданні та послужити нашій дітворі також і на „леґітимацію" їхнього походження між їхніми американськими та канадійськими товаришами в школі, займається Редакція „Веселки" з Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Текст для книжечки приготовляє проф. Роман Завадович. Рівночасно обговорено деякі проблеми періодичних видань УНСоюзу, зокрема англомовного „Українського Тижневика" та дитячого журналу „Веселка". Багато уваги приділено справам дитячого табору і курсів українознавства на Союзівці в наступному сезоні в 1959-му році, як і самій Союзівці та дальшому її вдосконаленні в достосуванні до потреб громади. В результаті цих нарад, в яких, крім названих, взяли участь управитель Союзівки Данило Слободян і його асистент Вол. Квас та запрошений архітект, рішено поробити деякі дальші практичні поліпшення та удогіднення на оселі, зокрема перевірити можливість побудови відповідного даху над великою плятформою біля клюбу „Веселка", яка служить для танців та інших імпрез під час сезону. Основно обговорено можливості кращої стабілізації приміщень і устаткувань для курсів українознавства для молоді і дитячого табору, започаткованого вже в цьогорічному сезоні. Рішено, що в наступному сезоні в 1959-му році дитячі табори відбудуться в часі від 27-го червня до 18-го липня для дівчат, а від 19-го липня до 3-го серпня для хлопців. Курси українознавства відбудуться в часі від 9-го серпня до 1-го вересня 1959. Крім згаданих справ, на порядку нарад Екзекутиви були ще інвестиції, зокрема зголошені подання про гіпотетичні позики, та ряд інших актуальних справ. Наради, що почались о год. 11-ій перед полуднем, закінчено о год. 7-ій ввечорі.

ОН відкликають своїх „обсерваторів" з Ливану

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд повідомив Генеральну Асамблею, що він рішив відкликати з Ливану „обсерваційну групу Об'єднаних Націй", вислану туди на основі резолюції Генеральної Асамблеї з 11 червня ц. р. Сталось це після того, як ливанський міністер закордонних справ Гуссейн Уейні склав від свого уряду Раді Безпеки ОН заяву, що в Ливані настав повний спокій, перестала існувати збройна опозиція супроти пануючого там режиму та наладналися „традиційні дружні взаємини з братньою З'єдиненою Арабською Республікою". Водночас Ливан відкликає свою скаргу з травня ц. р. що її зголосив був проти названої Арабської Республіки оскарживши її тоді в активній підривній роботі на терені Ливану, пачкуванні зброї та перекидуванні до Ливану партизанів. З початком цього тижня Гаммершилд зажадав від Генеральної Асамблеї ухвалення суми $3,800.000 на утримання „обсерваційної групи" в Ливані до кінця грудня ц. р.

Ген. де Ґоль їде на зустріч з Аденауером для вирівняння господарських спорів

Париж. — Офіційно оприлюднено, що французький прем'єр, ген. Шарль де Ґоль, поїде в найближчу середу до Бад Дюркгайм в Західній Німеччині, щоб відвідати канцлера Конрада Аденауера. Фактична причина цієї подорожі — вирівняння розбіжностей, які виявилися в справі торговельних взаємин між країнами Европейської господарської спільноти, та тією Спільнотою, яка складається з 6-ти країн, та 11-ма країнами поза нею. До Европейської господар. спільноти, чи пак країн спільного господарського ринку, належать Франція, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Голляндія і Люксембурґ. Англія, опинившись поза цим бльоком головно внаслідку розбіжностей щодо торгівлі сільськогосподарськими продуктами, заініціювала переговори про створення ширшого господарського бльоку з 17-ти держав. Ці переговори велися дипломатичним шляхом кругло рік. В минулий понеділок англійський представник Реджінальд Модлінґ зірвав дальші переговори, не погодившись щодо скасування митних бар'єр, чи пак щодо існування їх поміж 6-членним бльоком Европейської спільноти і рештою 11-х держав. Теж у самій Спільноті є поважні непорозуміння з уваги на нехіть Франції допустити збільшений імпорт в нинішній скрутній для Франції економічній ситуації, при існуючому торговельному і платничому дефіциті.

Совєти показали в Берліні нове видовище з поворотцями „на родіну"

Берлін. — Совєтська амбасада в Східньому Берліні скликала пресову конференцію, на якій пресовий аташе тієї амбасади, Юрій Бебуров, представив двох москалів, що нібито втекли були на Захід, там були вишколювані американцями на „шпигунів" та „розчаровані" в житті на еміґрації вернулись із покаянням назад „на родіну". Річ ішла про якихсь двох типів, що їх представлено, як Івана Обжиннікова, колишнього поручника совєтської армії, і Віктора Ільїнського, колишнього циркового актора. У своїх розповідях про життя на еміґрації вони покликалися на ославлений Народно-трудовой Союз та інші реакційні організації, після чого оповідали байки, як-то американці хотіли зробити з них шпигунів. На ту пресову конференцію збіглось коло 300 закордонних кореспондентів, що викликало велику радість у совєтського пресового аташе. Проте самі закордонні кореспонденти стверджують своє велике розчарування: їм не сказано, для якої цілі скликується конференцію і вони були переконані, що вона стоїть у зв'язку з останніми комуністичними заявами про загострення відносин у Берліні. Ніхто з них не був цікавий дивитися на двох аґентів, що виступали, як актори на пропаґандивному видовищі.

ЗДА ЗАКИДАЮТЬ МОСКВІ „МАСОВЕ ВТРУЧАННЯ В НІМЕЦЬКІ СПРАВИ"

Вашингтон. — З'єдинені Держави рішуче відкинули закид, зроблений Совєтами під час пресової конференції в совєтській амбасаді в східньому Берліні два дні тому, наче б Америка зробила з західнього Берліну „центр американської шпигунської роботи". У заяві, що її відчитав речник державного департаменту Линкольн Вайт в минулу середу 19 ц. м., оскаржується, що „це Совєти самі винуваті у масовому втручанні в німецькі справи, щоб зберегти своє панування, оперте на збройній силі, над великою частиною німецького народу. Що ж стосується підривної діяльности, то Совєтський Союз, у листопаді 1957 року (на Московській конференції лідерів всіх комуністичних партій, заявив одверто своє рішення використовувати комуністів і „робітників" по всьому світу для спроб встановлення „диктатури пролетаріяту" в усіх країнах". У зв'язку з цим американська преса висловлює переконання, що Совєти напевне здійснюватимуть загрозу щодо Берліну, що її в понеділок мин. тижня Хрущов зробив у своїй публічній промові в Москві, але робитимуть це ступнево, щоб назверх зберегти вигляди „леґальности" та „поміркованости". Тому — за твердженням преси — американські керівні чинники рахують, що в найближчих днях Совєти передадуть трьом західнім великодержавам ноту, щоб скасувати постанови про окреме військове управління чотирма воєнними альянтами в Берліні. Очевидно, така совєтська пропозиція буде відкинена і тоді, мабуть, Совєти переступлять свої прерогативи Східній Німеччині. Хрущов нічого не згадував про те, чи німецькі комуністи переймуть також контролю над комунікаційними шляхами, що лучать Берлін із Західньою Німеччиною, особливо над „повітряними коридорами", встановленими для вільної летунської комунікації західніх альянтів із Заходом. Але американські чинники рахуються з тим, що Совєти зроблять це, після чого німецькі комуністи робитимуть систематично всякі пакості, щоб примусити західніх альянтів переговорювати з ними та визнати східньо - німецький уряд бодай „де факто", якщо не „де юре". Ціль Совєтів і німецьких комуністів — вижерти американців, англійців і французів з західнього Берліну, в якому вони втримують разом військовий ґарнізон силою 10,000 вояків. Західній Берлін відрізаний від Західньої Нмеччини комуністичною смугою, широкою на 110 миль. Англійський міністер закордонних справ Селвайн Ллойд конферував в середу в цій справі з американським амбасадором Джоном Вітні.

Турецький міністер говорить з Доллесом про Кипр

Вашингтон. — Турецький міністер закордонних справ Фатін Русту Зорлю, який прибув до Ню Йорку на наради Генеральної Асамблеї ОН над проблемою середземноморського острова Кипр, відвідав державного секретаря Дж. Ф. Доллеса у Вашинґтоні. На пресовій конференції він ствердив, що він інформував державного секретаря про становище Туреччини в цій справі, але відмовився сказати журналістам подробиці своєї розмови з Доллесом. Турецький міністер підкреслив, що ані він не просив Доллеса посередництва в цій справі, ані сам Доллес цього не запропонував. Туреччина рішуче противиться прилученню Кипру до Греції та наділення Кипру самостійністю, яка дала б владу в руки кипрським грекам. На Кипрі є кругло 400,000 греків і 100,000 турків. Від трьох років триває там підпільно - терористична акція кипрських греків проти англійської адміністрації, але насправді проводиться там криваву боротьбу всіх проти всіх.

Марокко хоче скасування закордонних баз на його території

Рабат. — Марокканський король Мохаммед V проголосив у своїй престольній промові до парляменту, як одну з перших цілей крайової політики, — позбутися з марокканської території всіх чужинецьких військових баз. Це стосується 5-ох американських баз, французьких і еспанських. Мохаммед V назвав їх приявність „постійною загрозою для миру". Крім цього король заторкнув цілу низку проблем внутрішнього характеру. Під час тієї промови були приявні представники Тунісії, як теж екзильного націоналістичного уряду альжирських націоналістів. Між Марокко і ЗДА ведуться від кільканадцятьох місяців переговори про 5 баз, збудованих ще за останньої війни, коли Марокко офіційно було під „протекторатом" Франції. Вони коштують Америці річно по 35 мільйонів долярів і є необхідні в системі американських закордонних баз. ЗДА у принципі погодились щодо евакування цих баз, але хочуть осягнути довший термін для їх існування. Марокканський уряд погоджується на термін 10-ох років. Король Мохаммед V має про-західні переконання і він маніфестував їх м. і. під час своїх минулорічних відвідин в ЗДА.

У СВІТІ

● **На Сицилії** десять днів тому невідомі бандити схопили 72-річного американця італійського роду, Альберта Кастелльо, коли він їхав бічною дорогою. Протягом тижня даремне шукала його поліція. Дружина Кастелльо діставши від бандитів листа з вимогою скласти окуп у висоті 5 мільйонів лірів, себто 8,000 дол., відповіла, що не має грошей, бо чоловік її пенсіонер і одержує місячно 90 долярів. В минулу неділю Кастелльо, виснажений і брудний, але здоров, з'явився на поліційній станиці. Бандити тримали його тиждень, після чого, втративши надію на одержання викупу, випустили.

● **З комуністичного Китаю** втекли поручник червоно - китайської армії і його брат, професор високої школи, перейшовши кордон біля Гонґ Конґу. Щорічно втікає цим шляхом коло 60,000 осіб, не зважаючи на всі перепони, ставлені комуністичною сторожею. Однак, самі комуністи цим шляхом перепачковують своїх шпигунів і ведуть широку контрабанду.

● **Архиєпископ Макаріос,** який прилетів до Ню Йорку на наради в Об'єднаних Націях у справі Кипру, заявив, що не складе заяви з засудом кипрських революціонерів. Ніхто з нас — заявив — не хоче проливу крови. Але і, що віддають своє життя за батьківщину, цим доказують, що вони є не терористами - злочинцями, а патріотами. Англійський уряд найбільше обвинувачує арх. Макаріоса в тому, що він, як духовник, не виступає проти кривавого терору, стосованого підпільною організацією кипрських греків супроти цивільних осіб — греків, турків і англійців, включно з жінками.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРИНЦИПИ І ТИМЧАСОВА ДОЦІЛЬНІСТЬ

Промова державного секретаря Джана Фостера Доллеса, виголошена в минулий вівторок на конференції, що її скликала Крайова Рада Христових Церков у ЗДА, насправді була обороною сучасної американської закордонної політики, базованої не на коньюнктурних короткотривалих користях Америки, а на принципах, що їх диктує затяжний конфлікт між двома взаємно ворожими силами нашого світу. Відома річ, що Дж. Ф. Доллес не має популярности людини, яку „люблять". Але він сам не раз стверджував, що міністер закордонних справ не повинен оглядатися на те, чи його люблять, чи ні. Раз-у-раз чути голоси з табору західньо-европейських союзників Америки та з-посеред самого таки американського політичного світу з гострими випадами проти Доллеса. Ось минулого тижня сенатор Джозеф Клерк з Пенсилвенії твердив публічно, що Доллес став „символом невдоволення громадян закордонною політикою адміністрації Айзенгавера". Він назвав політику Доллеса „нещастям для Америки" і вимагав його димісії. З завваг цього сенатора, висловлених під час дискусії на зібранні Товариства для справ закордонної політики в готелі Валдорф-Асторія в Ню Йорку, виходило, що Доллес найбільше ворогів робить собі своєю „непоступливістю", яка проявляється в частому вживанні слова „ні".

У своїй вівтірковій промові, зміст якої „Свобода", зрештою, подала вже у вчорашньому числі, керівник американської закордонної політики змалював загальні цілі і характер російського комунізму. Це — імперіялізм, який за короткий час уярмив шістнадцять незалежних держав з сімсот мільйонами народу; це комуністичний експансіонізм та комуністична тактика, накреслена Леніним, яка без найменших скрупулів уживає всіх засобів, добрих для комуністичної цілі. І тут Доллес спеціяльно вказав на розпалювання комуністами націоналістичних рухів поза Совєтським Союзом та втягання новопосталих держав в орбіту совєтських впливів і, по змозі, під комуністичне володіння, з використанням недосвідчености тамошніх провідників та їхньої легковірности. Доллес перестерігав молоді країни, які визволяються з пут колоніялізму, щоб вони не попали в ще гірші пута комунізму. І він указував на світлі моменти в тому гігантському змагу, в першу чергу на спротив людського духа. Доллес вказував на такі наявні явища, як тиск збоку уярмлених народів на підсовєтський режим, під яким московські лідери мусять або стосувати ліберальнішу політику і тим самим давати більшу свободу силам, ворожим комунізмові, або завертати до сталінських метод терору, наражаючись на раптові бунтарські зриви. Він вказував на суперечність між „миролюбними" словами совєтських та китайських комуністів і їх агресивними ділами. І він звертав увагу, що, всупереч усім заявам комуністів про вірність комунізмові уярмлених мас, за кожним разом, як тільки відкривається якась щілина, якою можуть люди втікати з опанованого комуністами терену — вони негайно масово втікають.

У висновку Доллес відповів своїм критикам, які закидають йому політичну „штивність": система колективної безпеки, здвигнена Америкою, „напевно розпалась би, якби наші союзники з вільного світу відчули, що вони зв'язані з країною, яка змінює свою політику під диктатом кожноразових міркувань про актуальну корисність з погляду інтересів З'єдинених Держав". І він висловив переконання, що американський нарід „не розумів би й не толерував би політики, яка була б хиткою та змінливою в своєму характері".

Це давня проблема в політиці — відношення поміж принципами і актуальною доцільністю. Властиво, нема сьогодні таких публіцистів, а тим більше державних мужів, які визнавали б можливість безпринципової політики. Вона неможлива в часах, коли змаг іде між двома суперечними світоглядами, між двома духовими світами, між двома ідеологіями. Було б найгіршим опростачуванням нинішньої міжнародної проблематики, коли б зводити її до суперництва двох державних бльоків із суперечними матеріяльними інтересами. Суть лиха в тому, що забагато людей — навіть на дуже високих становищах, — не вміють розрізняти тимчасові і проминальні користі від тривких, не вміють розпізнавати, що деякі короткотривалі користі приносять згодом найбільшу шкоду, якщо вони осягнені короткозорою і безпринциповою політикою. Державний секретар Доллес втішається пошаною в широкому міжнародному світі за своє розуміння істоти комунізму і за свою непохитну вірність принципам, без яких неможливо вести послідовну та успішну боротьбу проти комунізму.

СОВЄТСЬКА ДІЙСНІСТЬ

Професор студій про Росію при Нюйоркському університеті, колишній член американської амбасади в Москві, д-р Реймонд відбув минулого літа подорож по Совєтському Союзу, про яку написав статтю в грудневому числі „Рідерс Дайджест". В поясненні до цієї статті редакція заявляє, що це — найбільш приковуючий і розкриваючий документ про Росію в останніх роках. І справді, ця стаття дуже різниться від тих, автори яких порозумівались з людьми в Совєтському Союзі при допомозі „хоронителів" з „Інтуриста", що не відступали від них ані на хвилину. Потім такі автори робили в американській пресі добру й безкоштовну рекляму для Москви.

Проф. Реймонд знає російську мову і мав можливість подорожувати часом без тих „хоронителів" та розмовляти з представниками різних кляс „безклясового суспільства".

„На довжині моєї 5,000-милевої тури через СССР, від Балтійського моря аж по китайський кордон, я переконався, що 41-річне панування комуністів зазнало невдачі", — пише проф. Реймонд.

Далі він пише, що в Совєтському Союзі скрізь помітне велике невдоволення, якого не приховують навіть деякі комуністи, невдоволені з того, що їхній уряд все лише обіцяє. Проф. Реймонд говорив з колгоспниками, фабричними робітниками, службовцями, студентами та інтелігентами — і від усіх чув тільки невдоволення. „Ви, американці, живете багато краще від нас. Наш уряд тільки обіцяє і держить нас в надії, але ми вже не віримо обіцянкам" — сказав один робітник після короткої розмови.

Виразно помітним є те, що більшість совєтських людей — проти теперішнього режиму, хоч їхній життьовий стандарт дещо покращав. Тепер їхній апетит загострився, і вони хочуть більше і кращих речей, хочуть мати їх зараз. Вони рішені починати щось, якщо не одержать того, чого хочуть, — каже проф. Реймонд. Тепер є в Совєтському Союзі немало таких, які одверто виявляють своє невдоволення.

У готелі в Ростові проф. Реймонд бачив як поліцист за ковнір викидав на вулицю інваліда без ноги з дерев'яною протезою, ветерана останньої війни. „Таким людям, як ми, цей готель заборонений!" — кричав ветеран. Всюди помітна велика соціяльна несправедливість і бюрократія. „Гляньте, на цих бюрократів, — сказав один робітник, якому проф. Реймонд відступив місце за столом у готелі, — вони не дозволяють мені сісти за одним столом з ними тільки тому, що я — робітник. І вони називають це державою робітників!"

Хрущова не люблять більше як Сталіна, і багато з цим не дуже криються. В одному колгоспі біля Києва боса українська робітниця сказала проф. Реймондові: „Візьміть мене зі собою,, як будете вертатися до Америки. Там є багато українців, там я буду щаслива". А якийсь колгоспник, показуючи на її босі ноги, заявив, жартуючи, що вона не може їхати до Америки босоніж. Проф. Реймонд побачив на очах тієї українки рясні сльози. Як подумаєш, Господи! Скільки то нині в Україні таких босих невільниць і невільників мусять відробляти панщину, запроваджену в 20 столітті Москвою.

Зі статті проф. Реймонда виходить ясно, що сталі недомагання Москви прибирають загрозливої для її панування форми. Обдурювати поневолені народи стає їй чимраз трудніше. В Совєтському Союзі, пише проф. Реймонд, чимало людей слухають „Голос Америки" та читають журнал „Америка", виданий американським урядом в російській мові в Москві. Вони діляться вичитаними з того журналу новинами з вільного світу зі своїми близькими та приятелями. Та ж навіть „капіталістичне барахло", яке йде в посилках за залізну заслону, це не абияка пропаґанда проти Москви, бо кожен бачить, що звідси до Совєтського Союзу йде реальне добро, а звідтам у вільний світ — брехня і більше нічого. Остання обіцянка Хрущова наздогнати і перегнати ЗДА аж у 1970 р. мало кого з совєтських громадян переконує, бо усі вони чують про ті здогони та перегони вже понад 40 років. Зрештою, чи вільний світ, який так далеко випередив СССР у добробуті, буде стояти в тому часі на місці, коли його будуть наздоганяти?

Недавно чув я через радіо з Києва про те, як то один український колгоспник з Волині „допоміг" своєму братові переїхати з Арґентини до „раю". Зміст цієї комедії звучав приблизно так. Брат волинського колгоспника почав писати з Арґентини листи з нарікнанням на нужду. У відповідь на це колгоспник запитав брата, чим допомогти йому, грішми чи якоюсь посилкою(?!). Врешті, колгоспник скликав родинну нараду, на якій постановили спровадити того чоловіка на батьківщину, де так „харашо" живеться, але звідки вороття немає. Так і зробили. Очевидно, що спровадили при допомозі пропаґандивних чинників Москви, бо на таку річ жаден колгоспник спромогтися не може.

На днях доводилось мені читати листа з Польщі, в якому просили переслати пару американських жіночих панчіх, бо ті, які вони дістають з Росії — до нічого. Те, що в Росії мають доброго, це вошобійки — писав автор цього листа.

Наведені факти вповні згоджуються з опінією проф. Реймонда про Совєтський Союз. Велика шкода, що проф. Реймонд з якоїсь причини не включив у свої завваги про слабість Москви найбільшої її слабости — сили поневолених нею народів.

К. К.

БАРВІНКОВА ЩИРІСТЬ

Кохай мене чисто і просто,
Так, як кохають всі дівчата,
Коли проходиш
білим мостом —
Зоря в твоє волосся вп'ята.

Так палко вміють цілувати
Лиш ті,
що перший раз цілують.
В тремтінні слів твоїх
крилатих
Я барвінкову щирість чую

Б. І. АНТОНИЧ

Григорій Костюк

ДО ТВОРЧОЇ ЗУСТРІЧІ

(Декілька думок перед З'їздом українських письменників на еміґрації 6-7 грудня ц. р. в Ню Йорку)

Об'єднання Українських Письменників „Слово" заініціювало ширшу товариську дискусійно-творчу зустріч-з'їзд всіх українських письменників, критиків і літературознавців, що поза межами рідного краю в екзилі перебувають. Відповіді, що вже на сьогодні надійшли на адресу ОУП „Слово" від колеґ літераторів майже з усіх країн нашого розселення, красномовно свідчать, що саме така зустріч на часі.

Внаслідок катастрофальних подій останньої світової війни, внаслідок терору і невигойного конфлікту між народом і панівною владою на нашій батьківщині, на еміґрації опинилося кілька десятків літераторів, що по праву репрезентують собою декілька поколінь письменників і ті літературні напрямки, школи й угруповання, що ділили в останньому сорокалітті нашої історії. Щонайменше п'ять поколінь репрезентовано в нашому еміґраційному літературному процесі. Доба і покоління „Літературно-Наукового Вістника" „Української Хати" і „Дзвону" (Володимир Дорошенко, Павло Богацький, Ол. Неприцький-Грановський), покоління „Літературно - Критичного Альманаху", „Нашого Минулого", „Музаґету" і „Митуси" (Галина Журба, Павло Зайців, Володимир Міяковський, Роман Купчинський, Олесь Бабій), покоління „Ланки", „Плугу", „Ваплі-те". Пролітфронту" (Т. Осьмачка, Іван Багряний, Юрій Шерех, Докія Гуменна, О. Варава (О. Кобець), Василь Чапленко, Людмила Коваленко, Никифор Щербина, Михайло Орест, Марія Цуканова, Василь Гайдарівський, Мартин Задека, Василь Барка, Д. Чуб, Григорій Костюк) — з одного боку, і одночасно покоління „Веселки", „Вісника", „Назустріч", „Нової України", „Ми" — з другого (Євген Маланюк, М. Шлемкевич, Святослав Гординський, О. Стефанович, Богдан Кравців, Улас Самчук, С. Риндик, Оксана Лятуринська, Софія Парфанович, Наталя Лівицька-Холодна, М. Марська (Струтинська), Вадим Лесич, Л. Луців, Ю. Косач і ін.).

Численно представлено в нашій еміґраційній літературі четверте покоління — покоління доби терору і війни. Воно почало вибруньковувати в найтрагічніші роки для нашої літератури, десь в роки найвищої пуанти сталінського терору, а перша літературна активність його припадає на роки війни і загальної катастрофи европейського континенту. Це покоління не можна пов'язати з жадним журналом, з жадним літературним напрямком чи бодай угрупуванням. Йому це було заказане. Це — доба загальної духовної і культурної уніфікації. Доба аперсоналізму і всевладности кованого чобота. До цього покоління умовно належать: О. Веретенченко, І. Качуровський, О. Смотрич, Л. Лиман, О. Тарнавський, Л. Полтава, Д. Ярославська, О. Зуєвський, О. Ізарський, П. Карпенко-Криниця, М. Понеділок, І. Керницький, Марта Калитовська, І. Костецький, В. Олександрів, Яр Славутич, М. Ситник, Ганна Черінь, Ю. Буряківець і ін.*)

І нарешті останнє, п'яте, покоління, що прийшло чи приходить до нас тепер, в останні роки. Це наймолодше, можна сказати, юне покоління поетів, що добу війни і великогоісходу батьків зачепило лише краєчком своєї дитячої свідомости (Емма Андієвська, Юрій Тарнавський, Женя Васильківська, Богдан Бойчук, Богдан Рубчак, Віра Вовк, Діма, Леся Храплива, Ігор Шанковський та деякі інші). Це покоління робить щойно перші кроки. Воно ще не промовило до світу на повний голос. Ми самі ще його добре не знаємо. Не збагнули й не сприйняли по-справжньому. Ми ще не знаємо всіх його сил і творчих можливостей. Але самий факт нового культурного повіву нових мистецьких первнів, шукань є глибоко позитивний. Він дає надії. Він окрилює всіх тих, хто не розглядає світ і життя статично, хто не хоче засохнути і сам собою вмерти.

Такий складний і, зрозуміло, протирічний перекрій різних поколінь, що творять літературний процес поза межами батьківщини.

Чи є ґрунт чи якась основа, на якій можна було б поєднати спільну організовану акцію, всі ці такі, здавалося б, далекі і світовідчуванням, і життєрозумінням, і мистецькими смаками покоління літераторів? Мені видається, що є. Шестирічне існування Об'єднання Українських Письменників „Слово" переконує мене в цьому. Спільною базою для нашої єдности є, насамперед, свідомість того, що ми об'єднуємося не на засаді світоглядової і мистецької уніфікації ,а на засаді вільного творчо-мистецького вияву. Всі ми — і романтики і реалісти, і „старожитні", і „модерністи" — свідомі того, що наше об'днання не накладає на нас жадних догматичних оков, що всім нам вільно думати й творити так, як кожний з нас бачить і відчуває життя. Жадної мистецької догми. Кожний вживає тих мистецьких засобів, які є найорганічніші, найближчі йому. Більше того, жадний з наших колеґ не зобов'язаний хвалити чи любити все те, що має марку „Слова", що вийшло з-під пера іншого члена Об'єднання. Навпаки, творча конкуренція, речева, хай і гостра, критика, навіть невизнання того чи іншого мистецького засобу чи напрямку за міродайний. Це є право кожного члена. І в цьому суть нашої спільної плятформи. На жаль, цією нічим і ніким необмеженою нашою свободою слова і творчости у нас все ще зловживається для особистих порахунків та нічим необґрунтованих випадів.

(Закінчення на стор. 3-тій)

*) Від Редакції: Автор цієї статті, п. Г. Костюк, назвавши поіменно ряд літератів, не назвав, на жаль, багатьох інших, в тому і деяких видатних.

Євген Онацький

З IV АНТИКОМУНІСТИЧНОГО КОНҐРЕСУ ОБОРОНИ АМЕРИКИ

У днях 12-16 жовтня ц. р. відбувся в Анаґві, давній столиці республіки Ґватемалі IV Континентальний Антикомуністичний Конґрес з представниками антикомуністичних організацій 22-ох держав Американського суходолу. На відміну від попередніх трьох, що мали місце 1954 р. в Мехіко, 1955 р. в Ріо де Жанейро та 1957 в Ліма (Перу) і називалися Латино-Американськими, цей IV Конґрес носить назву Континентального, бо в ньому взяли участь цього разу й представники Канади та ЗДА, на перших трьох конґресах відсутні. Серед представників ЗДА був п. Н. Процик, голова Американських Приятелів АБН, а серед делеґатів Арґентини — п. М. Рубінець, секретар „Визволення Европи", що об'єднує організації 14 націй, включно з Україною. Крім того, як обсерватор, брав участь у Конґресі п. Я. Стецько, голова АБН.

М. Рубінець, секретар УЦ-Репрезентації в Арґентині, повернувшись із Конґресу, склав перед Управою УЦР докладний звіт з праці Конґресу та своїх вражень від нього, і ми вважаємо корисним подати тут важливіше до загального відома.

Треба насамперед зазначити, що на цьому Конґресі, як і на попередній Конференції в Мехіко, про яку в „Свободі" писалося, не було представників російських солідаристів (НТС) та інших представників московського антикомуністичного імперіялізму, що, зрештою, могли б брати участь в Конґресі тільки як обсерватори, без права вирішального голосу. Спеціяльним листом ентеесівці повідомили, що вони не зможуть прибути на Конґрес через „брак фондів". Насправді ж їх відсутність пояснюється дуже добре опрацьованим і своєчасно поширеним „порядком нарад" Конґресу, в якому — оце вперше, як наслідок праці українських делеґатів на підготовчій конференції в Мехіко та всієї попередньої праці — була широко поставлена проблема російського (а не „інтернаціонального комуністичного") імперіялізму та визволення поневолених ним народів. НТС-івці та їх прихильники свого часу запротестували проти включення цих пунктів в порядок нарад Конґресу Оборони Американського Континенту, але їх протести не мали ніякого успіху, — тому вони воліли марно не витрачатися... Зрештою, їхню точку погляду намагався був боронити на Конґресі „юґослав" п. Р. Станковіч, серб, що належав до делеґації з Мехіко, але без успіху: проблема московського імперіялізму та визволення поневолених народів стала предметом нарад спеціяльної III комісії ,в склад якої ввійшли д-р Сальвадор Мендоза, мехіканець, як голова, Карльос Сімоне (Ґватемаля), д-р Франсіско Буітраґо (Нікараґва), Віктор Алеґрія (Куба), Едвардо Фіжеак (Сальвадор) та Мих. Рубінець (Арґентина). Як виявилося, д-р Мендоза і д-р Буітраґо були вже добре ознайомлені з проблемою поневолених народів і виявили себе нашими великими приятелями.

Ця Комісія провела велику роботу, опрацювавши змістовну доповідь на пленум Конґресу, яку, на пропозицію п. Фалерона, члена арґентинської делеґації, ухвалено через аклямацію.

Ось ці резолюції:

IV Континентальний Антикомуністичний Конґрес у Ґватемалі вирішив:

1. Висвітлити перед вільною совістю Суходолу і піддати на розваґу державних діячів, учених та керівників громадської думки потворну дійсність імперіялістичного розпростореня Совєтської Росії, яким кермують на чолі з Хрущовим кремлівські можновладці, спадкоємці апетитів до здобуття всього світу — Петра І, Івана Жахливого, Катерини II, Леніна і Сталіна.

2. Осудити методи поглинення, уярмлення, нападу, жорстокости й злочину, що їх трактує російський імперіялізм, щоб здійснити свої підривні цілі інфільтрації, проникнення, завоювання й підбиття народів.

3. Проголосити найрішучіше солідарність і ентузіястичну підтримку народів, полонених совєтським імперіялізмом, і сприяти всіма можливими засобами їх звільненню, унезалежненню та свобідному життю, як етнічних країв, що поділяють всі прероґативи, які освятило на їх користь інтернаціональне право, в солідарності вільних народів, їх братів.

4. Висловити урочисто солідарність із зусиллями звільнитися від поневолення, що їх здійснюють нації, уярмлені совєтським імперіялізмом, і допомагати їм у цьому всіма засобами, що є в розпорядженні вільних народів решти світу.

5. Прийняти як свою урочисту декларацію Конґресу ЗДА з 2. 7. 1958 про дні Національної Незалежности поневолених країн, — так, як про це говориться в тексті цієї доповіді.

6. Відкинути категорично і недвозначно всяку можливість політики опівіснування, що потягає за собою фактичне визнання Російської Імперії і безправного панування, яке воно практикує на поневолених народах.

7. Ствердити нагальну необхідність відновити цілковиту інтернаціональну і правну суверенність поневолених націй шляхом розвалу Російської Імперії і створення (на її місці) суверенних держав в етнографічних межах, цілком незалежних від Москви.

8. Поручити негайний розрив дипломатичних і комерційних зносин всіх вільних країн Америки й світу з Росією та з комуністичним бльоком сателітних країн або країн, фіктивно незалежних, що знаходяться під контролею Росії, і особливо домагатися, щоб вони перестали просити чи приймати будь-які позики від кривавого й жорстокого імперіялістичного тоталітаризму Москви.

9. Рішуче підтримати всі рухи національного визво-

(Закінчення на стор. 4-тій)

Д-р мед. Роман Осінчук

ПИТАННЯ ЛЮДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В ПОЗАЗЕМНИХ ПРОСТОРАХ

(2)

До цього часу він зробив 65 таких висилок у простір, при чому реакції живих істот на неочікувані зміни в висотах записував на землі за допомогою спеціяльних телеметричних приладів. Врешті, як уже згадано, він відважився вилетіти в такому бальоні сам на висоту понад 102 тисячі футів, де зібрав спеціяльно сконструйованою апаратурою дані з 25 різних наукових ділянок, а саме з космічної радіяції, астрономії, способу відживлювання, психічних реакцій і т. д., записуючи це все на „тейп-рекордері". Але, не зважаючи на найкращу підготову цього лету, психічний стан доктора Сімонса, як він сам це описує, захитався, і він почав подавати на землю зовсім неправдиві рапорти. На щастя, його мозок іще був здібний відбирати накази з Землі, з якою був він у постійному радіовому зв'язку. Сімонс дістав відповідні вказівки, як зреґулювати один із апаратів (реґуляція проценту двоокису вуглеця), і цим врятував собі життя.

Вертаємось до питання скорости. Наука устійнила, що людина може витримати всяку, але постійну, скорість. Небезпечними є наглі зміни скорости або наглі зміни напряму лету. Одиницею міри скорости є скорість, викликана притяганням Землі на поземі моря. Ця одиниця називається „g" (джі). Неохоронене тіло людини в сидячій позиції не може витримати більше, як $3\frac{1}{2}$g упродовж 15 секунд. У півпохиленій до заду позиції неохоронена людина зносить уже 6g упродовж $4\frac{1}{2}$ хвилин, а до 12g лише 6 секунд. Як ми вже згадали, при вилеті з Землі чи при повороті з просторів на Землю існують величезні зміни скорости, небезпечні для здоров'я. Людина може зносити додатково 1g що- $4\frac{1}{2}$ секунди, але не довше, як упродовж 54 сек., а взагалі не більше, як 12g. Але зауважено одно відрадне явище: людина при постійній скорості відживає і може бути готова по якомусь часі до нових додаткових скоростей. Отже, триступнева ракета дає людині можливість пережити великі зміни скорости при вибуху кожної із трьох частин ракети, бо по кожному вибуху наступає короткий період великої, але постійної скорости, коли людина приходить до себе і набирає готовости на наступні зміни.

Гірше стоїть справа з поворотом на Землю. Тут мусять діяти сили для зменшування скорости в точно означених періодах часу, бо удар ракети при поверненні назад у найрідшу навіть верству земної атмосфери може спричинити катастрофу (вогонь). Так само злет мусить міняти дещо свій напрям, щоб ракета падала не прямовісно, а під кутом. Але ці зміни кута мусять відбуватися періодично і не переходити кожного разу границь 4°. Це відбуватиметься ступнево, багато разів, і з кожною такою зміною скорости та напряму людина відчуватиме велике потрясення тіла. Лише при скорості, звільненій до 3,000 миль на годину, людина може спробувати вжити сталевого парашуту, але й це може бути чи не найбільшим шоком для неї.

Друга проблема — це одяг. Одяг пілота для вилету в простір мусить складатися з багатьох верств плястику та інших матеріялів для охорони від напливу крови до мозку, особливо при вилеті вгору і злеті вниз, та для охолоджування тіла й ізоляції від гарячі, що утворюється від атмосферичного тертя. Інші верстви одягу мусять підтримувати відповідне атмосферичне тиснення, навіть у випадку подіравлення кабіни космічними проміннями. Такий одяг мусить також оберегти пілота у випадку, коли б він при поворотнім леті впав у море.

Третьою проблемою є атмосфера. Найнеобхіднішими речами для людини у кабіні є кисень і відповідне атмосферичне тиснення. Кабіна мусить мати штучно утворювану атмосферу із 40% кисня і тисненням коло $7\frac{1}{2}$ фунтів на кв. цаль тіла. Звичайно таке тиснення існує на висоті 18,000 футів. Очевидна річ, що пілот, як при вилеті, так і під час повернення на Землю, мусить надмухувати свій одяг і збільшувати тиснення. В міру піднесення вгору летун може випускати повітря з свого одягу і задовольнятися тим тисненням, яке є в кабіні. Повітря мусить бути фільтроване, охолоджуване та відсмороджуване. Реґулювати повітря в кабіні зовнішнім оточенням неможливо, бо на висоті 70-80 тисяч футів повітря таке рідке, що для цих цілей зовсім не надається, а ще вище повітря має стільки озону, що він стає отруйний для організму. Отже людина мусить кисень брати з собою. Інша справа — це нагромаджування під час лету двоокису вуглецю. За порадою одних, повітря можна фільтрувати сполуками літію, або, як інші доражують, треба брати з собою одноклітинні живі єства альґи, які забиратимуть для свого життя двоокис вуглецю, а натомість виділюватимуть кисень.

Четверту проблему створює сама людина, яка в позаатмосферичному просторі не має жадної ваги, бо там нема сили притягання Землі. Її власні м'язні стають дуже сильними двигунами, і їх кожний необережний рух може бути страшним ударом для людини. Майор Герберт Стеллінґс, який не раз (правда, лише по кількадесят секунд) бував на такій висоті, де нема притягання, у параболічному леті ракетного аероплана, радить летунові спати. Чотири години сну в позаатмосферичному леті дають більше відпочинку, як 8 годин на найкращій постелі, бо там ніщо людину не тисне і не непокоїть через брак тягару й ваги. Але не всі летуни зносять так добре цей простір, як майор Стеллінґс. Із 115 летунів, які брали участь у подібних летах, одна третина терпіла на страшні завороти голови та блювоти. Лікар-летун Зіґфрід І. Гератевол говорить про наявність оптичних ілюзій на такій висоті, а два американські кардіологи: лікар-моряк Ештон Ґрейбіл та лікар-летун Лавренс І. Лемб передбачають можливості тяжких забурень віддихової і кровоносної систем. Все це чекає на своє дослідження в майбутньому.

П'ятою здоровною проблемою є утримування відповідної температури. При вилеті з Землі тертя атмосфери об стінки ракети створює назовні незвичайно високу температуру, яка при хоч би якій ізоляції кабіни підвищує в ній температуру. Проте, ця температура на далекій висоті обнижується внаслідок радіяції тепла. Літаючи в орбіті довкола Землі та попадаючи під проміння Сонця, а потім ховаючись у тіні Землі, ракета вирівнює до деякої міри температуру, і, при відповідному охолоджуванні кабіни, можна осягнути нешкідливих для пілота температурних умовин. Гірше справа з температурою при леті до Місяця або до іншої плянети. Тоді одна сторона кабіни буде сильно нагріватись, а друга матиме низьку температуру. Це насуває думку пускати ракету так, щоб вона оберталася довкола своєї осі.

ПІДСЛУХИ НА ВИСТАВЦІ В НЮ ЙОРКУ

Вже при вході до приміщення Міжнародної жіночої виставки, що відбувалася в Ню Йорку 3-9 листопада 1958 р., в суботу 8-го листопада можна було звернути увагу на українські її складники. А в самій залі майже в кожному кутку можна було почути українську мову, як також побачити й українські вишивані сорочки та строї, що перепліталися з барвистими одягами інших народів трохи чи не з усього світу.

Отож я пірнула в це живе квітяне море і пішла за хвилею. Ще здаля побачила гурток українців, що зібралися біля одного з двох своїх кіосків. Мовчки прислухаюсь до розмови.

— Е, щось тут не так, — сказав старший пан, приглядаючись до рельєфної карти України та макету будинка Української Ради...

— А й справді, — сказав другий. — Коли вже дали географію, то треба було додати й історію. Чому не виставити б тут десять томів „Історії України-Руси" М. Грушевського, що її недавно перевидала „Книгоспілка"?

— А чому нема напису золотими літерами на блакитному полі? — обізвалась якась аматорка декораційних ефектів.

— А де ж Львів? — запротестувала льокальна патріотка.

— Чому такі сумні квіти? — озвалася ще одна.

Аж тепер я обкинула поглядом усю цілість, — і не з усіма цими критиками погодилась. Куточок оформлено скромно, але змістовно. Це минулість, що, просвічує в майбутність. При ефектовних виставках базарного типу, що в цій залі переважали, цей український куточок вигідно відрізнявся своєю глибокою символічністю, відзначаючи сорокаріччя нашої найновішої державности. І мені стала на пам'яті угорська виставка року їхнього повстання, така ж скромно - символічна, такаж поважна. На щастя, я не була самітня в такій інтерпретації цього нашого кіоску.

Але треба йти далі. Між 6 й 7 годинами відбулося гостинне прийняття учасників і гостей української виставки. Тут я зустріла всіх комітетових пань і численних гостей не тільки з Ню Йорку, але й з околиці. У всіх були усміхнені обличчя, а очі так і світились. Приємно гомоніли, попиваючи щось таке, як сік. Із столу швидко зникали пиріжки й печиво, усе смачного домашнього виробу. Скоштувавши цього добра, я зразу зрозуміла причину веселости: комітетові пані, щоб завершити свій успіх, додали спеціяльного чару, бо то не сік був, а чудовий помаранчовий пунш.

Тут я підслухала розмову про українських письменниць, про медалі на відзначення 35-річчя цих жіночих міжнародних виставок, — таку медалю одержала й голова нашого СУА, про наступну конвенцію СУА і конгрес СФУЖ-у. Чоловіки говорили про жінок, що, ніколи не старіються, з виразним натяком на голову СУА. Не хотілося розходитися, але зближалася українська програма, яку треба було прослухати, та й шведки чекали на свою чергу, бо мали влаштовувати прийняття в тому самому місці.

Продершися крізь великий натовп, я зайняла місце в куточку на бальконі для публіки, щоб і тут розмови підслухати, і виконання побачити. Публіки було дуже багато, і враження було таке, що її привабила саме українська програма, хоч і були серед неї не самі українці. Після відкриття програми п. Лотоцькою виступив хор з церкви св. Хреста з Асторії, під керівництвом п. К. Лиска, група танцюристів під проводом п. О. Оприско, а також бандуристи під орудою п. В. Юркевича. Пояснення давала п. А. Бродина.

Публіка жваво реагувала на виконання програми, нагороджуючи виконавців рясними оплесками. Навіть унизу, в залі, поміж кіосками люди ставали лицем до сцени і прислухалися. Це свідчить про те, що українські програми на цих виставках користуються успіхом. Тому варто звернути на них увагу, удосконалювати їх і пожвавлювати свіжим репертуаром. На цьому я повинна б закінчити. Та був ще один український кіоск, що репрезентував народне мистецтво, але про нього мало що могла довідатись. Його оточувала суцільна маса аматорів рідного мистецтва, що творила непрохідну біля нього загату. Щоправда, і туди я пробувала пролізти, щоб підслухати дещо більше про виставку. Та густі групи земляків, що призначили собі побачення, так були зайняті своїми особистими розмовами, що я мусіла відійти, щоб не бути недискретною. Все ж таки через їхні голови я побачила гарний стилевий килим, ткані котари і іконку Богоматері. Чи торгівля в тому кіоску була пропорційна д онатовпу, цього я не могла розвідати. А все таки варто було хоч трохи доступу залишити для чужинців.

Може, читачі здивуються, що я, пишучи ці рядки, не згадала прізвищ організаторок виставки, не виявила похвал і не склала подяки. Не почуваю себе покликаною до цього, а проте вважаю, що найбільшою подякою для організаторок була повна підтримка громадянства, з одного боку, а з другого — громадянство повинно бути задоволене, що зорганізоване жіноцтво СУА гідно його репрезентувало на інтернаціональному відтинку.

Наталія Чапленко

ДО ТВОРЧОЇ ЗУСТРІЧІ

(Закінчення зі стор. 2)

Цей рік є своєрідним ювілейним роком для української літератури взагалі. Рівно 25 років тому Сталін та його підручні розпочали нечуваний в історії людства терор проти української літератури. Внаслідок цього страшного погрому із приблизно 250 активно діючих на 1933 р. українських письменників, критиків і мистецтвознавців понад 220 осіб фізично знищено або примушено мовчати. Ми добре знаємо, що цю трагічну дату наш народ і наші колеґи на рідних землях глибоко відчувають і розуміють. Але сказати щось більше про це, ніж дозволено диктатурою в формі куцої, боязкої, часткової і прихованої „реабілітації", вони там не можуть. Тому нашим обов'язком є саме в цьому році гідно відзначити цю сумну дату і вшанувати невинно убитих наших товаришів.

Ціле велике десятиліття не було змоги нашим літератам з'їхатися і обмінятися думками про найактуальніші ідейні та мистецько-творчі проблеми. Без живого обміну думками і задумами, без дискусій, без зудару різних мистецьких смаків тяжко творити кожному письменникові. Молоде покоління наших літератів часто не зустрічало навіть своїх попередників. Товариська зустріч поколінь — це конечна умова взаємопізнання і творчих традицій. Навіть у формі відштовхування. Легковажити цим ми не маємо права.

Останнє десятиліття принесло нам, як на батьківщині, так і тут, на еміґрації, чимало нових імен і нових творів. Підсумувати критично цей десятилітній доробок української літератури — це запорука дальшого і кращого її розвитку й зросту.

Умови праці над творами, що безпосередньо в'яжуться з проблемою екзистенції, це не дрібничкове, а першочергове питання. Йому напевно збори письменників приділять належну увагу.

Безпосередньо з цим пов'язане питання створення солідного і ефективного Літературного Фонду. Це питання в умовах теперішньої праці і стану наших працівників культури і науки набирає виключної ваги й актуальности. І то ваги загальносуспільної. До неї мусить бути прикована увага відповідних установ всієї нашої еміґраційної спільноти.

Але чи не найактуальніше питання на сьогодні — це питання видавання творів і створення свого солідного і незалежного літературного органу. Щодо останнього, то це питання бути чи не бути. Наша „Літературна Газета", що все ж таки є додатком до часопису певного політичного середовища, нас аж ніяк не може задовольнити. Те, що досі ми не створили свого незалежного літературного органу, дуже погано говорить не тільки за нас, але й за всю нашу еміґраційну спільноту. Хочеться вірити, що ця ширша письменницька нарада накреслить практичні заходи для реалізації цього завдання.

Питання перекладів українських мистецьких творів на інші мови і навпаки — це одно із найболючіших питань нашого часу. І не тільки для нас, але й для наших колеґ на батьківщині. Подумати над пляновою розв'язкою цього важливого питання є також одним із важливих завдань наради.

Ось кілька більше чи менше важливих питань, що хвилюють наших літератів і що неминуче стануть об'єктом дискусій на наступній зустрічі. Ось ті основні моменти, які продиктували нам потребу такої ширшої зустрічі письменників на еміґрації. При цьому варто уваги те, що це — перша за останнє десятиліття нарада, в якій візьмуть участь письменники українські з майже всіх країн західнього світу: з Німеччини, Франції, Канади, Арґентини та ін. Навіть далека Австралія, і та візьме участь, правда кореспонденційним шляхом.

Усе це разом свідчить, що запляновена на 6-7 грудня 1958 р. зустріч українських письменників в екзилі має велике загальносуспільне, національне, а не тільки вузько-літературне значення. Щоб гідно виконати поставлені завдання, українські літерати потребують всебічної моральної і насамперед матеріяльної підтримки збоку найширших кіл українського громадянства у вільному світі. Чи зрозуміє українське громадянство цей свій обов'язок і чи дістануть українські письменники для цієї виключної мети потрібну їм моральну і матеріяльну допомогу — покаже найближче майбутнє.

Коли Ви вважаєте себе політичним еміґрантом — амбасадором України, то знаєте про великий вклад Українського Народного Союзу в змаганнях за права України та українців, Ви напевно свідомі обов'язку бути членом цієї організації.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Окружний З'їзд СУА

19-го жовтня відбувся в Ню Йорку в Народнім Домі Окружний З'їзд Відділів СУА. Цей З'їзд був тим першим збірним тілом, на якому відбулися також загальні збори Окружної Ради СУА, які звичайно відбувалися з початком кожного року. Такі з'їзди є корисні тому, що на них є звітування відділів, в яких то підчеркнено найбільце вдалі імпрези а з другої сторони піднесено труднощі, які стояли на перешкоді начеркненої праці. Друга ціль таких з'їздів — це обмін думками делеґаток, які мають одиноку нагоду стрінутися і переговорити спільну працю та начеркнути плян праці на біжучий рік.

Наш цьогорічний з'їзд був тим вартісніший, що він відбувся під знаком підготови до конвенції СУА в 1959 році. З'їзд наш відбувся під кличем „Скріпім себе внутрішно". З'їзд Окружної Ради розпочато участю усіх делеґаток з 14 Відділів в Службі Божій о год. 9-ій рано. В год. 11-ій голова О. Ради п-ні А. Різник відкрила ділові наради відчитанням програми З'їзду. До президії З'їзду обрано на голову п-ні К. Пелешок — місто-голову СУА, а її заступницею п-ні Білозор, секретаркою — п-ні Кравченюк. Вибрано дві комісії: виборчу і резолюційну. До виборчої увійшли: А. Кізима, С. Салдан, О. Соневицька, Є. Корпало і М. Марусевич. До резолюційної комісії: О. Гординська, М. Головей і М. Демидчук.

Після обідової перерви слідували реферати: панна Ірина Кашубинська — організаційний; п-ні Наталія Мітрінґа — виховний. В першім обговорено докладно труднощі на організаційному секторі, підкреслюючи пасивність відділів і їх труднощі в організованні молодих жінок, особливо тут роджених. Пані Мітрінґа в рефераті про виховання молодого покоління спинилася на статистиці дитячих злочинів, щоб тим вказати нашим матерям на загрозу, яка їх жде, коли не придумаються серйозно над вихованням своїх дітей. Референтка закликала наших матерей зберегти душу дитини для добра свойого народу. Над обома рефератами відбулася оживлена дискусія, в якій забирали слово майже всі учасниці.

Після дискусій забрала слово відпоручниця Централі СУА пані С. Пушкар — місто-голова СУА. Вона з'ясувала питання „чого надіється Централя від окружних З'їздів". П-і Пушкар зупинилась довше над обговоренням спільного пляну праці на будуче, як рівнож порушила підготову конвенції СУА, зазначуючи, що від праці відділів з О. Радою залежатиме її успіх. СУА приближається до 40-ліття свого існування а рівночасно 75-ліття жіночого руху. Ті дві великі і дуже важливі річниці мають знайти відгомін в праці нашого організованого жіноцтва в СУА.

До уряду Окружної Ради СУА на 1959 рік ввійшли: А. Різник — голова; Н. Мітрінґа — місто-голова; О. Школяр — секретар; Х. Навроцька — касир; А. Кізима — імпрезова реф.; М. Головей — культ. освітня реф.; А. Колтун — суспільна опіка; М. Демидчук — пресова реф. Контрольна Комісія: І. Бенцаль, Є. Корпало, П. Мосора; члени: М. Марусевич, Є. Хомів, С. Салдан, П. Кушнір, О. Кравченюк і п-і Баран. Необсаджені пости референток зв'язкової і організаційної мають бути доповнені на зборах О. Ради.

Треба відмітити, що наради мали характер поважний і діловий. Треба нам тепер стреміти до виконання програми, яку ми собі намітили. Коли ми говорили про тісну співпрацю відділів з Окружною Радою, а через неї і з Централею СУА, мусимо і по Відділах і в О. Раді і Централі примінити точки статуту. Буває часто, що наші відділи багато радять, а менше працюють, це є від'ємний бік справи.. Пам'ятаймо, що наші громадянські установи не є бизнесовими підприємствами і їх членам ніхто не платить за час і працю, їх праця є добровільна, і тому її треба шанувати, а громадянських робітників ощаджувати. Всякі наради й з'їзди повинні принести користь не лише даній організації, але також цілій суспільності. Тому надіймося, що Окружний З'їзд Відділів СУА в Ню Йорку не заведе покладаних в ньому надій нашого громадянства.

Марія Демидчук
прес. реф.

ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВП. Громадян, що з нагоди 65-річчя „Свободи" надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на її фонд та на фонд її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 11.

о. В. Чекалюк, Ютика	$ 10.00	І. Завадовський, Мідл Віл.	2.00
В. Каліцінський, Рачестер	5.00	Г. Чайка, Бетлегем	2.00
М. Літвен, Літл Фолс	5.00	Д-р Ю. Лисяк, Торонто	2.00
И. Осередчук, Брістоль	5.00	М. Романків, Лас Крукес	2.00
І. Гулей, Бруклин	5.00	Д. Чолій, Асторія	2.00
М. Мандибур, Гротон	5.00	М. Вербінський, Клівленд	2.00
П. Варнецька, Скач Плейс	5.00	Н. Дикін, Клівленд	2.00
Г. Голубець, Парма	5.00	І. Осецький, Рачестер	2.00
И. Овсянецький, Фила.	5.00	Я. Петрунів, Індіянаполіс	2.00
В. Сарахман, Филаделфія	5.00	М. Шаран, Гемтремк	2.00
І. Серґе, Ню Йорк	4.00	Н. Кравчишин, Вілмінґтон	2.00
К. Стефанович, Мінеола	3.00	Е. Федишин, Гаґаман	2.00
Ф. Тимінський, Ковтесвіл	3.00	А. Партика, Шикаґо	2.00
Т. Федусь, Филаделфія	3.00	В. Мандзій, Йонкерс	2.00
Я. Данилишин, Ню Йорк	3.00	Ю. Янів, Клівленд	2.00
Г. Бовкун, Сиракюз	3.00	П. Подригуля, Ню Гейвен	2.00
Я. Кравчук, Клівленд	3.00	М. Юречків, Торонто	2.00
А. Винник, Дітройт	3.00	М. Боднар, Торонто	2.00
М. Белців, Стейплетон	3.00	І. Карапура, Вудсайд	1.00
М. Рубич, Сиракюз	2.00	В. Білик, Джерзі Сіті	1.00
І. Гусяк, Бруклин	2.00	М. Мартиненко, Трентон	1.00
М. Олексів, Ню Йорк	2.00	П. Бубнів, Шикаґо	1.00
Д. Стецик, Клівленд	2.00	М. Угорецький, Шикаґо	1.00
К. Бачинський, Клівленд	2.00	П. Стадник, Амстердам	1.00
И. Сквіртинський,		П. Добош, Рачестер	1.00
Вудгевен	2.00	Н. Максимик, Еддистон	1.00
Т. Ковалюк, Ліхбурґ	2.00	А. Фолюсевич, Рачестер	1.00
О. Бакай, Филаделфія	2.00	М. Терлецький, Йонґставн	1.00
П. Клімовський, Елмайра	2.00	І. Гергель, Флінт	1.00
К. Марущак, Вест Гейвен	2.00	Г. Ганич, Филаделфія	1.00
Л. Казієвич, Дітройт	2.00	І. Цісар, Шикаґо	1.00
І. Коцан, Тайтусвіл	2.00	Я. Сохоцький, Клівленд	1.00
С. Грицишин, Филаделфія	2.00	О. Демченко, Джерзі Сіті	1.00
П. Гладиш, Клівленд	2.00	А. Якимець, Шикаґо	1.00
С. Карп, Бетлегем	2.00	Т. Назарук, Ліхбурґ	1.00
Г. Гармаш, Ню Йорк	2.00	П. Мачужак, Елсворт	1.00
Т. Королишин, Ансонія	2.00	Н. Тиро, Гемтремк	1.00
Т. Шевчук, Дітройт	2.00	І. Струзь, Ютика	1.00
Д. Медецький, Толідо	2.00	М. Завада, Филаделфія	1.00
И. Стен, Фінекс	2.00	Г. Красій, Гартфорд	1.00
Л. Рудко, Клівленд	2.00	І. Коршляк, Питсбурґ	1.00
В. Конишак, Йонґставн	2.00	Г. Терлецький, Клівленд	1.00
І. Бекіш, Питсбурґ	2.00	Ю. Галамай, Клівленд	1.00
В. Баран, Джемейка Пл.	2.00		
А. Загребельний, Пасейк	2.00	Разом	$ 200.00
П. Кашуба, Филаделфія	2.00	Раніше проголошено	$ 2,547.75
Н. Корзинський, Бруклин	2.00		
Я. Претика, Фар Ракавей	2.00	Разом	$ 2,747.75

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ І „СВОБОДА" — ЦЕ ТВЕРДИНІ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ, ЯКІ МАЮТЬ ЗА СОБОЮ 60-ЛІТНЮ ІСТОРІЮ ПРОВІДНИЦТВА В ПОЛІТИЧНИХ, КУЛЬТУРНИХ ТА СОЦІЯЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ НАШОЇ ІМІГРАЦІЇ В АМЕРИЦІ.

ЗВЕРНЕННЯ

ДО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА НА ЕМІҐРАЦІЇ

УКРАЇНЦІ НА ЕМІҐРАЦІЇ!

Наші завдання великі й відповідальні. Форми нашої праці й боротьби трудні й різноманітні. Все, щоб ми не робили на еміґрації, коли воно щораз позитивно нагадує світові про нашу націю, про її поневолений стан та про її, впродовж століть проваджену боротьбу за волю й незалежність — все те є добре й безслідно не пропадає.

Одною з дуже ефективних форм визвольної боротьби політичної еміґрації, боротьби, що її наслідки діють тривало, а то й постійно, є друковане слово. Маємо на увазі всі види друкованого слова, а зокрема публікації загально національного наукового характеру, що ними завжди цікавився й буде цікавитися найбільш впливовий чужинецький світ.

Наш найстрашніший ворог дуже добре розуміє ціну такого роду пропаґанди й саме через це він закидає вільний світ своєю літературою. Розуміння сили й тривалости впливу на чужинецький світ солідних наукових публікацій змушує ворога зустрічати найлютішою та найбруднішою лайкою всі наукові видання та їх видавців на еміґрації.

Так, зокрема, зустрів ворог і появу в Ню Йорку, перевиданої Книгоспілкою, Історії України-Руси М. Грушевського, що там, на рідних землях, є заборонена. Та дарма! Майже остаточно знищена 10-томова Історія України-Руси — величезний скарб української нуки, що має світове значення, заходами української політичної еміґрації перестав бути бібліографічною рідкістю, бо в солідному й гарному виданні знов посів достойне місце на полицях найбільших храмів світової науки.

Та на відпочинок ще не час. Історія Української Літератури М. Грушевського, це друга капітальна наукова праця, яка так само заборонена тепер на Україні та якій через ту заборону так само загрожує забуття, якщо еміґрація не спроможеться її перевидати.

Історія Української Літератури М. Грушевського, як і його Історія України - Руси, належить до тих найбільших наукових скарбів, на яких ще довгі століття будуть національно виховуватися наступні покоління українського народу, українських вчених та з яких черпатиме знання про українську націю чужинецький вчений світ. Ці праці світової слави вченого М. Грушевського мають для нас, особливо тепер, неоцініме загальнонаціональне значення, як би ми їх не розглядали: з політичного, культурного, наукового чи національного боку.

Тож, перевидання наукових капітальних праць М. Грушевського є справою не лише видавництва. То мусить бути справою всього нашого суспільства на еміґраіції.

Видавництво Книгоспілка в Ню Йорку наважилося взяти на себе перевидання ще й 5-томової Історії Української Літератури М. Грушевського, але з умовою, що розпочне це видання лише тоді, коли зголошена кількість передплат ґарантуватиме хоча б зворот коштів видання, бо для своєї видавничої праці Книгоспілка, крім власних мізерних коштів та передплат, жадної сторонньої фінансової допомоги не має.

Ми, автори цих рядків звертаємося до всього українського суспільства з гарячим закликом:

Рятуймо те наше найкраще, що наші брати науковці на рідних землях не можуть врятувати!

Відновлюймо та несімо в широкий вільний світ найкращі праці наших учених живих і померлих!

Не даймо ворогові приховати від людства слово української науки про те, хто ми та чиї ми діти!

Своїми передплатами на Історію Української Літератури створімо можливість перевидання ще й цієї монументальної праці нашого найбільшого ученого.

Українські батьки й матері! Придбавши праці М. Грушевського (Історію України-Руси та Історію Української Літератури), ви дасте своїм дітям той найцінніший національний документ, який їм рано чи пізно пригодиться, бо не може бути, щоб людина прожила свій вік і не поцікавилася, хто вона і яке її минуле. Зробіть це добре діло для себе ж і своїх дітей!

За всіма потрібними в цій справі інформаціями звертатися до Книгоспілки на адресу:

Knyho - Spilka Publishing Co.
33 St. Marks Place,
New York 3, N. Y.

Д-р М. Галій, ред. М. Добрянський, д-р Т. Олесіюк, проф. О. Повстенко, д-р Я. Рудницький, проф. Ю. Шевельов, д-р М. Шлемкевич.

● **Англійському престолонаслідникові Чарлзові,** що має тепер титул князя Валії, сповнилося минулого тижня 10 років. З цього приводу ввечері у школі, де він вчиться і мешкає, відбулося прийняття для його шкільних товаришів з традиційним „кейком". Поза тим не було ніякого святкування і Чарлз не мав навіть вільного від науки дня.

З IV АНТИКОМУНІСТИЧНОГО КОНҐРЕСУ ОБОРОНИ АМЕРИКИ

(Закінчення зі стор. 2)

лення країн поза залізною заслоною.

10. Поручити всім вільним країнам проголошення незаконности комуністичних партій на їх територіях, з огляду на їх діяльність, як зрадливих аґентів совєтського імперіялізму.

Ухвалені резолюції, що відбивають точку погляду, нам найбільш прихильну, носять, розуміється, в великій мірі тільки платонічний характер, бо 180 членів Конґресу, хоча й мали в собі численні делеґації різних країн, яких іменами вони називалися (Арґентина, Мехіко, ЗДА і т. д.), але насправді були делеґаціями тільки тих чи інших антикомуністичних організацій в тих країнах, а не їх урядів. Тому ті резолюції мають характер тільки побажань, звернених до урядів. Проте, не можна не визнати, що в деяких урядах, особливо Центральної Америки, Конґреси Антикомуністичної Оборони Америки знаходять чимраз більше визнання і зацікавлення. Зокрема, ґватемальський уряд не тільки перейняв на себе всі витрати щодо приїзду офіційних делеґатів і їх втримування по першоклясних готелях столиці, але й виявив якнайбільше зацікавлення перебігом сесій Конґресу: сам президент Ґватемалі, ген. Фуентес, відкрив Конґрес і був на його закритті. Також президент Гондурасу д-р Моралес виголосив на Конґресі цікаву промову, в якій ствердив потребу триматися якнайдалі від усяких зв'язків із Москвою. Були на Конґресі, в ролі обсерваторів і офіційні представники інших семи американських урядів, а також національного Китаю, і три обсерватори з Ізраїлю.

Щодо цих останніх, то варто сказати про них більше, бо вони не тільки нав'язали зв'язки з присутніми на Конґресі українцями, але й виявили бажання тіснішої співпраці в будучому, чому дали вияв, приславши на адресу Української Центральної Репрезентації в Буенос Айресі різні свої антикомуністичні матеріяли. Але про це іншим разом.

Конґрес закінчився вибором нової Управи Міжамериканської Конфедерації Оборони Континенту (МАКОК), до якої переобрано на голову бразилійця адмірала Пенна Ботта, і вибрано на його заступника мехікаця д-ра Прето Лауренса, що був перше ген. секретарем і завжди виявляв велику симпатію до українського визвольного руху. Крім того обрано від кожної країни по два офіційні делеґати і по два їх заступники: від Арґентини вибрано офіційними делеґатами Фалероке і Рубінця, а від ЗДА на заступника делеґата п. Н. Процика. Архиєпископ Ґватемалі відібрав від нової управи МАКОК урочисту присягу.

По цій останній урочистості, всі учасники Конґресу поїхали на цвинтар, де перед гробом сл. п. полк. Кастілльо Армаса, визвольника Ґватемалі від комуністів, зложено вінки. Промовляли тут вдова Покійного пані Оділія Кастілльо Армас, делеґат Бразилії д-р Альвеар, делеґат Арґентини п. Фалероне і — в порозумінні з п. Я. Стецьком — від України п. М. Рубінець. Цей виступ „від України" був відмічений у часописах.

Домагаються імпортової квоти на закордонні текстилії

Ню Йорк. — На виїздній сесії сенатської підкомісії міжстейтової і закордонної торгівлі зізнавали представники текстильної бавовняної і вовняної промисловости і домагалися, щоб при допомозі квотової системи уряд реґулював імпорт текстильних товарів із тих держав, в яких заробітні платні і життьова стопа є нижчі як в ЗДА, і щоб таким робом охороняти домашній текстильний промисл. Під час цих переслухань були теж присутні представники японського текстильного промислу, які не мали права зізнавати. Виконний віце - директор Американського Бавовняного Мануфактурного Інституту Роберт Джексон домагався встановити імпортові квоти для чужих держав, бо „це є єдиний засіб до того, щоб уряд міг з успіхом вести нашу закордонну торгівлю". Зізнавав також віце - директор Крайового Товариства Вовняних Продуцентів Едвін Вилкінсон та інші, який нарікав, що уряд хотів би зменшити мито від текстилій та шкодити домашньому промислові.

● **В єгипетських школах** другого ступня навчали до цього часу англійської і французької мов. Тепер у програму навчання включено також мови німецьку, італійську і московську, —до вибору.

● **У Східній Німеччині** звільнили 29-річного американця Джорджа С. Мілроя, арештованого на північ від Берліну за фотографування нібито військових об'єктів. Хоч він перебував спершу в совєтській в'язниці і, як „шпигун", був переслухуваний совєтськими слідчими, большевики відмовились дати в його справі будь-яке виснення, заявивши, що це справа „суверенного східньо - німецького уряду". Джорджа Мілроя тримали у в'язниці рівно місяць.

● **Команда летунства** повідомляє про підготову до лету в космічні простори маленьких, двофунтових мавп. Ці мавпи мають бути готові до лету в середині літа 1959 року.

● **У Мілвокі,** Висконсин, чотири юнаки з так званих „добрих родин" признались, що поставили і запалили семистоповий хрест між будинками, де живуть білі разом із чорними. Вони заявили, що зробили це після того, як посварилися з чорними хлопцями.

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього
відійшов від нас у Вічність
дня 18-го жовтня 1958 року
НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ І НЕЗАБУТНІЙ БАТЬКО І ДІДУСЬ,
бл. п. агроном
ЕВСТАХІЙ СТОРОЖУК

Цією дорогою складаємо найщирішу подяку Всечесним оо: пароховї церкви св. Николая, о. В. Леськові, пароховї церкви Непорочного Зачаття о. деканові д-рові В. Кнаппові, о. А. Трешневському, о. Я. Княгиницькому, о. М. Горнякові та о. Л. Мінія — за відправлення Парастасу, Панахиди, Похоронів та Заупокійної Служби Божої.

Дякуємо щиро Рідні, Приятелям і Знайомим — за пожертвовані Св. Служби Божі, квіти, пожертви на добродійні цілі, участь в Похоронах, як також за устні й письменні вислови співчуття та розради у нашому родинному горю.

Зокрема висловлюємо щиру подяку хорові „Трембіта" Дітройту — за квіти і за відспівання Панахиди.

Інж. БОГДАН — син
ЯРОСЛАВА — невістка
РОСТИСЛАВ — внук

ПОДЯКА

За Волею Всевишнього
відійшов від нас у Вічність
в дні 30-го вересня 1958 року,
НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ і НЕЗАБУТНІЙ МУЖ і БАТЬКО,
бл. п. **ПЕТРО СМОЛІЙ**
проживши 55 років.

У цьому великому і важкому горю, ми дізнали багато співчуття і допомоги від Родини, Друзів і Приятелів, за що їм, цією дорогою, бажаємо висловити нашу найсердечнішу подяку.

Щиро дякуємо пароховї церкви Св. Духа в Честері, о. М. Збирові і сотрудникові о. І. Зраді, за відправу усіх Заупокійних Богослужень в каплиці, церкві і на цвинтарі, як також, за теплі слова прощання.

Особливо гаряче дякуємо Вп. п. д-рові Петрові Лебіщакові в Честері, за його совісну і віддану лікарську опіку та інтензивне намагання врятувати Покійного. Дякуємо диригентам п. Д. Мінчакові і п. Я. Кушнірові та хористам при церкві Св. Духа, за участь в похоронному обряді.

Дуже сердечно дякуємо Родині, нашим Сусідам з Ваги, Приятелям і Знайомим, за їхні відвідини хворого і за їхні слова потіхи, за участь в Похороні, за всі співчутливі листи, та за пожертви на Служби Божі, та за всі квіти, що їх жертвували Родина і Знайомі.

На поминальному прийнятті, присутні жертвували, замість квітів на могилу Покійного, $ 80.50, яку то суму розподілено по половині на УККА і ЗУАДК.

Хай Бог сторицею винагородить Вас і благословить.

Горем прибиті:
Дружина — АННА
Сини — МИРОН і ІГОР

ТАРЗАН, ч. 4165. Кипить кров.

DISGUISED AS A CELEBRATING CLANSMAN, TARZAN DANCED CLOSER AND CLOSER TO CHAKA'S PLATFORM--
THEN, SUDDENLY, HE UTTERED THE PIERCING SHRIEK OF THE CHALLENGING BULL APE!
THE DRUMS AND DANCING STOPPED AS THE NATIVES, ELECTRIFIED, FACED THE OWNER OF SUCH AN UNCANNY SCREAM!
Distr. by United Feature Syndicate, Inc.
12-15-4165

Тарзан танцював як замаскований святкувач і щораз то ближче присувався до плятформи Чаки . . .

А тоді нагло він видав пронизливий крик немов виклик самця мавп!

Припинилися барабани і танцювання, коли заелектризовані тубільці дивилися прямо в вічі власника такого моторошного крику!